

ਕੀਟਕ **ਆਗਿ ਰੋਗ** **ਨਿਯੰਤਰਾ**:

- ਪਾਂਫਰਾ ਗੰਜ: ਮੈਂਕੋਡੌੜਬ (ਡਾਯਥੇਨ ਏਮ ੪੫) @ ੦.੨% ਯਾ ਪ੍ਰਮਾणात ੧੦ ਤੇ ੧੫ ਦਿਕਸਾਂਚਯਾ ਅੰतराने ੨-੩ ਵੇळा फवारणी करावी.
- डाऊनी बुरशी: रोग नियंत्रणासाठी इंंडोफिल एम-੪੫ किंवा कॅप्टन @ २६० ग्रॅम/१०० लिटर पाण्यात प्रति एकर फवारणी करावी. आवश्यक असल्यास १५ दिक्सांच्या अंतराने पुन्हा फवारणी करावी.
- अल्टरनेरिया ब्लाइट: मेन्कोडोब (डायथेन एम ੪੫) @ ०.२% या प्रमाणात १० ते १५ दिक्सांच्या अंतराने २-३ वेळा फवारणी करावी.
- स्क्लेरोटीनिया स्ट्रेम रॉट: पहिले पाणी दिल्यानंतर एका आठवडयामध्ये मेटॅलॅक्सिल/एसएएफ फवारणी केल्यास शेतात स्क्लेरोटीनियाचा प्रसार कमी होण्यास मदत होते.
- मावा रोगाचा प्रादुर्भाव: पिकाची वेळेवर पेरणी. नायट्रोजन खताचा जास्त वापर टाळा. शेतात प्रादुर्भाव दिसून आल्यास, थायामेथोक्सम @ ८० ग्रॅम किंवा ऑक्सिडेमेटन @ २५० मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस @ २०० मिली १००-१२५ लिटर पाण्यात मिसळून प्रति एकर फवारणी करावी.

कापणी, मळणी आणि साठवणूक:

- पिकाच्या शारीरिक परिपक्वतेवर काढणी करावी, जी पिकातील फिकट पिवळ्या रंगाच्या शेगा पाहून ओळखता येते.
- मोहरीचे पीक शेतात फेटण्यापूर्वी ६-८ दिक्स उन्हात वाळवणे आवश्यक आहे.
- चांगल्या दर्जाचे उत्पादन राखण्यासाठी ६-८% आर्द्रतेवर साठवणूक करावी.

कोणत्याही खर्चाशिवाय:

- उन्हाळ्यात प्रति एकर १० टन शेणखट टाकल्याने उत्पादनाची पातळी वाढते.
- पेरणीनंतर ३५-४५ दिक्सांनी पिकाला पाणी दिल्यास उत्पादनात वाढ होते.
- मोहरीच्या शेतांना जास्त पाणी देणे टाळा ज्यामुळे शेतात रोगाचा दाब कमी होण्यास मदत होते.

टीप:

- योग्य उपाययोजना करण्यासाठी जवळच्या केव्हीके किंवा कृषी विभाग किंवा कृषी विद्यापीठ शास्त्रज्ञांशी संपर्क साधण्याचा सल्ला दिला जातो.
- इष्टतम व्यवस्थापन आणि अनुकूल हवामान परिस्थितीत चांगले उत्पादन अपेक्षित आहे.

	Gujarati	
--	-----------------	--

જીનોમિક્સ રાયડાની વાવેતર પદ્ધતિ જમીન:

- ઉત્તર ભારતની રેતાળ થી ભારે જમીન, ઉત્તરીય ભાગો અને ભારતના ઉત્તર-પૂર્વ ભાગમાં આછો ભૂરા થી કાળી રંગની જમીન.
- થોડી ખારાશવાળી, વરસાદી તેમજ પિયતવાળી જમીન રાયડાના પાકની ખેતી માટે શ્રેષ્ઠ અનુકૂળ છે.
- હાઇબ્રિડ રાયડાના વાવેતર માટે નીચાણવાળા વિસ્તારો અને પાણી ભરાયેલા રચળો ટાળવા જોઈએ.

ખેતરની તૈયારી:

- મે-જૂન મહિનામાં રાયડાની ખેતી માટે 1-2 ઊંડી ઉનાળાની ખેડાણ જરૂરી છે.
- બીજ અંકુરણ અને ભેજ સંરક્ષણ માટે જમીનને 2-૩ ઊંડી ખેડ કરી ભરભરી બનાવવી ઢેભા ભાગી સમતળ બનાવવી.
- સીડ ડ્રિલરની મદદથી હંમેશા વાઇન વાવણી વધુ સારી રહે છે.

પાકની ઋતુ અને વાવણીનો સમય:

- રવી ઋતુ : ૧૫ સપ્ટેમ્બર થી ૩૧ ડિસેમ્બર
- બીજ દર : ૦.૮-૧.૦ કિગ્રા/એકર.
- વાવણીની ઊંડાઈ : ૨.૫ સેમી-૩.૫ સેમી

અંતર:

- સિંચાઈવાળા વિસ્તારો: ૩૫-૪૫ સેમી (RxR) X ૧૫ સેમી (PxP)
- વાઇનમાં વાવણી હંમેશા પસંદ કરવામાં આવે છે.
- વાવણીના 2 અઠવાડિયા પછી ૮૫,૦૦૦ થી ૧,૦૦,૦૦૦ છાંડ/એકરમાં છાંડની સંખ્યા જાળવી રાખવી.

પોષક તત્વોનું સંચાલન:

- વરસાદી વિસ્તાર: ૨૫:૧૫:૧૫:૧૦ કિગ્રા NPKS/એકર.
- પિયત વિસ્તાર: ૪૦:૨૦:૨૦:૧૮ કિગ્રા NPKS/એકર.
- નાઇટ્રોજન 2 વિભાજિત માત્રામાં આપવું જોઈએ: વાવણી સમયે ૫૦% નાઇટ્રોજન અને વાવણી પછી ૩૫-૪૫ દિવસે પ્રથમ સિંચાઈ સમયે ૫૦%.
- ફોસ્ફરસ, પોટાશ અને સલ્ફરના બધા ડોઝ વાવણી સમયે આપવા જોઈએ.
- અસરકારક ખાતરના ડોઝ માટે તમારા સંબંધિત SAU ની માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરો.

આંતર-વાવેતર પદ્ધતિઓ:

- વાવણીના ૨ અઠવાડિયા પછી નિદામણ કાઢવાથી વધુ ઉપજ મેળવવામાં ફાયદા કારક રહે છે.
- સમયસર સિંચાઈ પાકમાં નિદામણ વ્યવસ્થાપન અને પાક અને ડાળીઓને વધુ સાંઠે સંચાલન પૂરું પાડે છે .
- શુવાતો અને રોગો નિયંત્રણ:**
- સફેદ રસ્ત: - મેન્કોડોબ (ડાયથેન એમ ૪૫) @ ૦.૨% ના અંતરે ૧૦ થી ૧૫ દિવસના અંતરે ૨-૩ વખત છંટકાવ કરો.
- ડાઉની માઇલ્ડ્યુ: રોગ નિયંત્રણ માટે ઇન્ડોફિલ એમ-૪૫ અથવા ફેપ્ટન @ ૨૬૦ ગ્રામ/૧૦૦ લિટર પાણીમાં પ્રતિ એકર છંટકાવ કરવો જોઈએ. જો જરૂરી હોય તો ૧૫ દિવસના અંતરે છંટકાવનું પુનરાવર્તન કરો.
- અલ્ટરનેરિયા બ્લાઈટ: મેન્કોડોબ (ડાયથેન એમ ૪૫) @ ૦.૨% ના અંતરે ૨-૩ વખત છંટકાવ કરો.
- સ્કલેરોટીનિયા સ્ટેમ રોટ: પ્રથમ સિંચાઈ પછી એક અઠવાડિયાની અંદર મેટાલેક્સિલ/SAAF નો છંટકાવ કરવાથી ખેતરમાં ફૂંવાલા સ્કલેરોટીનિયાને નિયંત્રિત કરવામાં મદદ મળી શકે છે.

- અહિંડાનો ઉપદ્રવ: પાકની સમયસર વાવણી. નાઇટ્રોજન ખાતરનો વધુ પડતો ઉપયોગ ટાળો. ખેતરમાં ઉપદ્રવ જવા મા્લે તો, કોઇપણ એક જંતુનાશક જમ્ ક થાયમેથોક્સમ @ ૮૦ ગ્રામ અથવા ઓક્સીડીમેટન @ ૨૫૦ મિલી અથવા ક્લોરપાયરીફોસ @ ૨૦૦ મિલી ૧૦૦-૧૨૫ લિટર પાણીમાં પ્રતિ એકર છંટકાવ કરો.

લણાણી, ઘ્રેશીંગ અને સંગ્રહ:

- પાકની પરિપક્વતા પર કાપણી કરવી જોઈએ, જે પાકમાં આછા પીળા રંગની શીંગો ઢા્રા નક્કી કરી શકાય છે.
- ખેતરમાં રાયડાના પાકને ઘ્રશિંગ કરતા પહેલા ૬-૮ દિવસ સૂર્યમાં સુકવવા જરૂરી છે.
- સારી ગુણવત્તાવાળા ઉત્પાદન જાળવવા માટે સંગ્રહ ૬-૮% ભેજ પર કરવો જોઈએ.

કોઈ ખર્ચ નહીં:

- ઉનાળા દરમિયાન પ્રતિ એકર ૧૦ ટન છાછાિયું ખાતર નાખવાથી ઉપજનું સ્તર મહત્તમ થાય છે.
- વાવણી પછી ૩૫-૪૫ દિવસ પછી પાકને સિંચાઈ કરવાથી ઉપજમાં વધારો થાય છે.
- રાયડાના ખેતરોમાં વધુ સિંચાઈ કરવાનું ટાળો જે ખેતરોમાં રોગનુ પ્રમાણ અંધેજ કરવામાં મદદ કરે છે.
- નોંધ: યોગ્ય પગલાં લેવા માટે નજીકના KVK અથવા કૃષિ વિભાગ અથવા કૃષિ યુનિવર્સિટીના વૈજ્ઞાનિકનો સંપર્ક કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

નોંધ:

- યોગ્ય પગલાં લેવા માટે નજીકના KVK અથવા કૃષિ વિભાગ અથવા કૃષિ યુનિવર્સિટીના વૈજ્ઞાનિકનો સંપર્ક કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.
- શ્રેષ્ઠ સંચાલન અને અનુકૂળ આબોહવાની પરિસ્થિતિઓ હેઠળ સારા ઉપજની અપેક્ષા રાખી શકાય છે.

	Punjabi	
--	----------------	--

नीनेमिक्स सर्वे दे दी कासउ लਈ अडिआसां दा मिंटी:

- ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੇਤਲੀ ਤੌਂ ਰੇਤਲੀ ਦੋਮਟ ਮਿੱਟੀ, ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹਲਕੀ ਭੂਰੀ ਤੌਂ ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ।
- ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਂਹ-ਪਾਣੀ/ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲ਼ੀਆਂ ਮਿੱਟੀਆਂ ਸਭ ਤੌਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ।
- ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਨੀਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਭਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੌਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨਾਲ ਲਾਈਨ ਬਿਜਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਰਜ਼ੀਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਖੇਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ:

- ਮਈ-ਜੂਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ 1-2 ਡੂੰਘੀ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਬੀਜ ਦੇ ਉਗਣ ਅਤੇ ਨਮੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਧੀਆਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਾਲ਼ੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ 2-੩ ਹੈਰੋਇੰਗ/ਹਲ ਵਾਰੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।
- ਬੀਜ ਡਰਿਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲਾਈਨ ਬਿਜਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਰਜ਼ੀਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ:

- ਹਾਥੀ ਮੌਸਮ :15 ਸਤੰਬਰ ਤੌਂ 31 ਦਸੰਬਰ
- ਬੀਜ ਦਰ :0.8-1.0 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ/ਏਕੜ
- ਬਿਜਾਈ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ :2.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ-3.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ

ਫਾਸਲਾ:

- ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲ਼ੇ ਖੇਤਰ: 35-45 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ (RxR) X 15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ (PxP)
- ਲਾਈਨ ਬਿਜਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਰਜ਼ੀਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਬਿਜਾਈ ਦੇ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ 85,000 ਤੌਂ 1,00,000 ਪੈਂਦੇ/ਏਕੜ ਦੀ ਸਰਵੇਤਮ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖੋ।

ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ:

- ਮਾਂਹ ਵਾਲ਼ਾ ਖੇਤਰ: 25:15:15:10 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮNPKS/ਏਕੜ।
- ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲ਼ਾ ਖੇਤਰ: 40:20:20:18 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮNPKS/ਏਕੜ।
- ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ 2 ਵੰਡੀਆਂ ਖ਼ੁਰਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ 50% ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਬਿਜਾਈ ਤੌਂ 35-45 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ 50%।
- ਫਾਸਫ਼ੋਰਸ, ਪੋਟਾਸ਼ ਅਤੇ ਸਲਫ਼ਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖ਼ੁਰਾਕਾਂ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਪੁਠਾਵਜ਼ਾਲ਼ੀ ਖਾਦ ਖ਼ੁਰਾਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਤ ਐਸਟੇਬੁ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ।

ਅੰਤਰ-ਸਾਂਝਿਆਚਾਰਕ ਅਡਿਆਸ:

- ਬਿਜਾਈ ਦੇ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਤਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਦੀਨ ਕੱਢਣਾ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਤੌਂ ਅਤੁਲਯ ਝਾੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਿੰਚਾਈ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨਾਂ ਦਾ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ:

- ਚਿੱਟੀ ਜੰਗਾਲ: - ਮੋਨਕੋਜ਼ੇਬ (ਡਾਇਥੇਨ ਐਮ 45) @ 0.2% ਨਾਲ 10 ਤੌਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ 'ਤੇ 2-3 ਵਾਰ ਸਪਰੇਅ ਕਰੋ।
- ਡਾਊਨੀ ਫ਼ਫ਼ਟੀ: ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਡੋਫਿਲ ਐਮ-45 ਜਾਂ ਕੈਪਟਨ @ 260 ਗ੍ਰਾਮ/100 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨਾਲ ਸਪਰੇਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ 'ਤੇ ਸਪਰੇਅ ਦੁਹਰਾਓ
- ਅਲਟਰਨੇਰੀਆ ਬਲਾਈਟ: ਮੋਨਕੋਜ਼ੇਬ (ਡਾਇਥੇਨ ਐਮ 45) @ 0.2% ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ 'ਤੇ 10 ਤੌਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ 'ਤੇ 2-3 ਵਾਰ ਸਪਰੇਅ ਕਰੋ।
- ਸਕਲੇਰੋਟੀਨੀਆ ਸਟੇਮ ਰੋਟ: ਪਹਿਲੀ ਸਿੰਚਾਈ ਤੌਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮੇਟਾਲੈਕਸਿਲ/ਸਾਫ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰਾਅ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਸਕਲੇਰੋਟੀਨੀਆ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਐਂਡੀਡ ਦਾ ਹਮਲਾ: ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਿਜਾਈ। ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਖਾਦ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਤੌਂ ਬਚੋ। ਜੇਕਰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਈਮੈਥੇਕਸਮ @ 80 ਗ੍ਰਾਮ ਜਾਂ ਆਕਸੀਡੇਮੇਟਨ @ 250 ਮਿ.ਲੀ. ਜਾਂ ਕਲੋਰਪਾਈਰੀਡੇਸ @ 200 ਮਿ.ਲੀ. ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 100-125 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਕਰਾਅ ਕਰੋ।

ਕਣਾਈ, ਬਰੀਸ਼ਿੰਗ ਅਤੇ ਸਟੋਰੇਜ:

- ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਪਰਿਪੱਕਤਾ 'ਤੇ ਕਣਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਤੌਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਟਣ ਤੌਂ ਪਹਿਲਾਂ 6-8 ਦਿਨ ਖੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਚੰਗੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲ਼ੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਟੋਰੇਜ 6-8% ਨਮੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਗਤ ਦੇ ਇਨਪੁਟ:

- ਗਰਮੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 10 ਟਨ ਰੂੜੀ ਦੀ ਖਾਦ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਉਪਜ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੌਂ ਵੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ਬਿਜਾਈ ਤੌਂ 35-45 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਪਜ ਵੱਧ ਤੌਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇਣ ਤੌਂ ਬਚੋ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਠੱਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨੋਟ:

- ਦੁਕਰੇਂ ਉਪਅ ਕਰਨ ਲਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕੋਵੀਵੇ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

	Assamese	
--	-----------------	--

জিনোমিক্স **সৰিয়হ** **খেতি কৰা বাবে ব্যৱহাৰিক নীতি** **মাটি** :

- উত্তৰ ভাৰতৰ বালি বা বালি-লোম মাটি আৰু উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ হালধীয়া-বাদামী পৰা ক’লা মাটিৰ বাবে উপযোগী।
- অলপ লবণাক্ততা সম্পন্ন সেচযুক্ত বা বৰষুণ নিৰ্ভৰ মাটিও ৰাই চাষৰ বাবে উপযুক্ত।
- নিম্নাঞ্চল বা জলাবদ্ধ জমিত ৰাই হাইব্ৰিড চাষ এৰাই চলিব।

জমি সাজু কৰা :

- ১-২ বাৰ গভীৰ গ্ৰীষ্মকালীন চাষ আবশ্যক।
- ২-৩ বাৰ হেৰো বা চাষেৰে মাটি চোফাচোফ কৰি নৱম আৰু ভিজা অৱস্থালৈ নিয়া উচিত।

লাইন ভিত্তিত বপন কৰা ভাল, সীড ড্ৰিলাৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ পৰামৰ্শ।

ফচলৰ সময় আৰু বপনৰ সময় :

- ৰবি মৌচুম : ১৫ ছেপ্টেম্বৰৰ পৰা ৩১ ডিচেম্বৰলৈ।

বীজৰ হাৰ :

- প্ৰতি একৰত ০.৮-১.০ কেজি বীজৰ প্ৰয়োজন।

বপনৰ গভীৰতা :

- ২.৫ চেমি- ৩.৫ চেমি।

বপনৰ দূৰত্ব (Spacing) :

সেচযুক্ত অঞ্চলত:

- সারি-সারি দূৰত্ব: ৩৫-৪৫ চেমি
- গছ-গছৰ দূৰত্ব: ১৫ চেমি

- ২ সপ্তাহৰ পিছত ৮৫,০০০-১,০০,০০০ গছ/একৰ ৰোপণ জনসংখ্যা বজাই ৰখা উচিত।

সাৰ ব্যৱস্থাপনা :

- বৰষুণ নিৰ্ভৰ অঞ্চল: NPKS অনুপাত ২৫:১৫:১০ কেজি/একৰ
- সেচযুক্ত অঞ্চল: NPKS অনুপাত ৪০:২০:২০:১৮ কেজি/একৰ
- নাইট্ৰ’জেন ২ ভাগত দিয়ক:
- ৫০% বপনৰ সময়
- ৫০% প্ৰথম সেচৰ সময় (বপনৰ ৩৫-৪৫ দিন পিছত)
- ফচল ৰোপণৰ সময়তে ফচফ’ৰাছ, পটাছ আৰু ছালফাৰ সম্পূৰ্ণ হাৰত দিয়ক।
- সঠিক ডোজৰ বাবে নিজ অঞ্চলৰ SAU-ৰ নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰক।

আন্তঃ পৰিচৰ্যা :

- ৰোপণৰ ২ সপ্তাহ পিছত একোটা পাতল কৰা আৰু আগাছা আঁতৰোৱা ফলনৰ বাবে উপকাৰী।
- সময়মতে সেচ দিলে আগাছা নিয়ন্ত্ৰণ আৰু ভাল শাখা-বৃদ্ধি হয়।

ৰোগ আৰু কীট নিয়ন্ত্ৰণ :

- White rust: ১০-১৫ দিনৰ ব্যৱধানত ২-৩ বাৰ Mencozeb (Diathane M-45) @ ০.২% হাৰে স্প্ৰে কৰক।
- Downey Mildew: Indofil M-45 বা Captan @ ২৬০ গ্ৰাম/১০০ লিটাৰ পানী/একৰ হাৰে স্প্ৰে কৰক, প্ৰয়োজনত ১৫ দিনৰ পাছত পুনৰাবৃত্তি কৰক।
- Alternaria Blight: Mencozeb (Diathane M-45) @ ০.২% হাৰে ২-৩ বাৰ স্প্ৰে কৰক।
- Sclerotinia Stem Rot: প্ৰথম সিল্কনীৰ এক সপ্তাহৰ ভিতৰত মেটলাক্সিল বা ছাফৰ স্প্ৰে প্ৰয়োগ কৰিলে খেতিত স্ক্লেৰোটিনিয়া ৰোগৰ বিস্তাৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাত সহায়ক হয়
- Aphid আক্ৰমণ: সময়মতে ৰোপণ কৰক।
- অধিক নাইট্ৰ’জেন ব্যৱহাৰ এৰাই চলিব:
- প্ৰয়োজনত তলৰ যিকোনো এবিধ কীটনাশক স্প্ৰে কৰক: Thiamethoxam @ ৮০ গ্ৰাম/একৰ Oxydemeton @ ২৫০ মি.লি./একৰ Chlorpyrifos @ ২০০ মি.লি./একৰ পানী: ১০০-১২৫ লিটাৰ/একৰ।

কটা, মাডনি আৰু সংৰক্ষণ :

- ফচল physiological maturity-ত (ফচলৰ গুটি পইচা হালধীয়া হ’লে) কটা উচিত।
- কটাৰ পিছত ৬-৮ দিন ৰোদত ভালদৰে শুকুৱাব লাগিব।
- ৬-৮% আৰ্দ্ৰতা বজাই ৰাখি সংৰক্ষণ কৰিলে গুণমান ভাল থাকে।

অতিরিক্ত খৰচ (নোহোৱা ব্যৱস্থা) (No Cost Inputs):

- গ্ৰীষ্মত প্ৰতি একৰত ১০ টন গোবৰ/কম্পোষ্ট দিয়ক — ফলন বেছি হয়।
- বপনৰ ৩৫-৪৫ দিন পিছত একোটা সেচ দিয়ক — ভাল ফলনৰ বাবে সহায়ক।
- সেচ অধিক দিলে ৰোগৰ চাপ বৃদ্ধি পায়, সেয়ে বেছি সেচ এৰাই চলিব।

উল্লেখ্য-

- অধিক তথ্য আৰু ক্ষেত্ৰভিত্তিক পৰামৰ্শৰ বাবে ওচৰৰ KVK, কৃষি বিভাগ বা কৃষি বিজ্ঞানীৰ সৈতে যোগাযোগ কৰক।
- সঠিক ব্যৱস্থাপনা আৰু অনুকূল বৰৰ থাকিলে উৎপাদন অধিক আশা কৰিব পাৰি।

	Bengali	
--	----------------	--

জিনোমিক্স **সৰিষা চাষেৰ জন্য অনুশীলন প্ৰস্তুতি মাটি** :

- উত্তৰ ভাৰতেৰ বেলে থেকে বেলে- দোআঁশ মাটি এবং উত্তৰ ও উত্তৰ-পূৰ্ব ভাৰতেৰ হালকা বাদামী থেকে কালচে মাটি উপযোগী।
- বৃষ্টিনিৰ্ভৰ/সেচযুক্ত হালকা লবণাক্ত মাটিতে সৰিষা চাষ ভালো হয়।
- নিচু জমি ও জলাবদ্ধ এলাকায় সৰিষা হাইব্ৰিড চাষ এড়ানো উচিত।

জমি প্ৰস্তুতি :

- মে-জুন মাসে ১-২ বাৰ গভীৰ গ্ৰীষ্মকালীন চাষ আবশ্যক।
- ২-৩ বাৰ হাৰো/চাষেৰ মাধ্যমে বীজ অণ্ডকুৰোদগম ও আৰ্দ্ৰতা ধৰে ৱাখাৰ উপযুক্ত জমি তৈৰি কৰা হয়।
- লাইন ভিত্তিক বপন ‘সীড ড্ৰিলাৰ’ ব্যবহাৰ কৰে কৰা উত্তম।।

ফসলেৰ মৌসুম ও বপনেৰ সময় :

- ৰবি মৌসুম : ১৫ সেপ্টেম্বৰ থেকে ৩১ ডিসেম্বৰ।
- বীজেৰ পৰিমাণ : ০.৮-১.০ কেজি/একৰ।
- বপনেৰ গভীৰতা : ২.৫ সেমি- ৩.৫ সেমি।

দূৰত্ব :

- সেচযুক্ত জমিতে: সারি থেকে সারি – ৩৫-৪৫ সেমি; গাছ থেকে গাছ – ১৫ সেমি
- লাইন ভিত্তিক বপন সবসময়ই উত্তম।
- ২ সপ্তাহ পর প্ৰতি একরে ৮৫,০০০ – ১,০০,০০০ গাছেৰ আদৰ্শ জনসংখ্যা বজায় ৰাখতে হবে।।

পুষ্টি ব্যবস্থাপনা :

- বৃষ্টিনিৰ্ভৰ জমি: NPKS অনুপাত ২৫:১৫:১০ কেজি/একৰ
- সেচযুক্ত জমি: NPKS অনুপাত ৪০:২০:২০:১৮ কেজি